

In this way, let us define legal analytics as methods and techniques relating to conducting an analysis in a particular legal field (direction) for obtaining the relevant knowledge (doctrine). Structurally, legal analytics can and should embrace both an appropriate analysis of existing norms, and the appeal to «prognostication», on the prediction that it may be possible to program the necessity, the actual action, the potential, the potency of a certain legal act.

Key words: legal analytics, legal forecasting, functions of legal analytics, efficiency of legislation, analysis in the legal sphere.

УДК 340.12

*Наталія Миколаївна Пархоменко,
вчений секретар Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України*

ПРАВОВА АНАЛІТИКА ЯК МЕТОД НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ

Постановка проблеми. Протягом всієї історії людства можна спостерігати різноманітні еволюційні та революційні процеси, пов'язані з розвитком суспільства і держави. Серед них низка доленосних подій, які змінили хід історії і в науці розглядаються як революційні. Зокрема, це поява писемності, друкарства, телеграфу, телефону, радіо і нарешті комп'ютера. Саме з появою комп'ютера та розвитку комп'ютерних технологій у суспільстві відбувся інформаційний прорив, який призвів до пришвидшення інформаційних потоків, глобалізації майже всіх сфер суспільних відносин. Такий динамізм створює прогнозовані та непередбачувані, зокрема й негативні, наслідки розвитку державно-правових явищ та, відповідно, потребує їх зваженої науково-обґрунтованої оцінки з метою прийняття відповідних рішень або розробки антикризових програм, мінімізації можливих ризиків.

Часи «поміркованого філософствування» змінилися часами швидкого, прагматичного й ефективного управлінського рішення в умовах невизначеності і кризових явищ. Тому в сучасних умовах аналітична діяльність повинна супроводжувати прийняття будь-якого управлінського рішення чи то на рівні держави, чи то на рівні організації, чи на рівні громадянина. Так, саме від аналітичної, прогностичної діяльності кожного громадянина безпосередньо залежить якість не тільки його особистого життя, а й всієї держави [1, с. 11].

Як свідчить історичний досвід, одним із важливих чинників успішності будь-якої держави в усі часи є наукове забезпечення державотворчих та правотворчих процесів. Таке завдання актуалізується в умовах, коли в юридичній науці, як і в науці загалом, спостерігається своєрідна методологічна невизначеність. Метод – найперша, основна річ. Від методу, способу дії залежить уся серйозність дослідження. Уся справа в хорошому методі. При хорошому методі й не дуже талановитий учений може зробити багато, а при поганому методі й геніальна людина працюватиме марно і не отримає цінних, точних фактів [2, с. 21].

Отримання об'єктивних знань та оволодіння новою інформацією про розвиток права та держави в сучасних умовах обумовлює необхідність згрупування та аналізу зібраного матеріалу шляхом використання різноманітного методологічного інструментарію. У науці методологія розглядається як сукупність основних положень і вимог теорії пізнання, вихідних філософсько-діалектичних законів і категорій, загальнологічних принципів, методів, способів і прийомів, які наука використовує для опису, аналізу та вивчення різних сторін об'єктивної дійсності, а також при пошуку нових знань [3, с. 48–56].

У контексті нашого дослідження застосування широкого кола методів сприяє глибшому вивченню сутності проблеми, адже складність і різноаспектність державотворчих та правотворчих процесів у соціальній практиці не дає змоги дійти єдиного висновку щодо їхнього змісту. Тому лише методологічно обґрунтовані положення дадуть змогу сформулювати концептуальні засади їхньої сутності та змісту як наукових категорій та явищ правової дійсності, що може бути застосована в теорії держави та права, інших галузях права, а також при здійсненні державно-правової

політики, зокрема і в Україні. Таким чином, вивчення проблем методології дослідження державотворення і правотворення, їх зв'язку і взаємодії зумовлене постійною потребою глибшого з'ясування їхнього змісту та перспектив подальшого розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Загальні питання методології досить часто порушуються у науковій літературі. Зокрема, цьому присвячені праці І. Андрєєва, Д. Гиргинова, А. Герлох, О. Гаврилова, Н. Стефанова, М. Янкова, С. Яновської, та ін. [4–5; 6, с. 127; 7–8]. Методологія права на підставі загальної методології пропонує систему методів дослідження правових об'єктів, узагальнює теоретичні положення, що мають ґносеологічне значення, а також включає в себе світосприйняття, світогляд дослідника [3, с. 21]. Фундаментальними дослідженнями у цій галузі, на нашу думку, є монографії Р. Лукича «Методологія права», Р. Циппеліуса «Юридична методологія», М. Кельмана «Юридична наука: проблеми методології», Д. Керимова «Методологія права (предмет, функції, проблеми філософії права)», О. Ющика «Діалектика права». Зазначені праці є підґрунтям сучасних досліджень у галузі державотворення і правотворення, але постійна потреба пізнання юридичною наукою реалій життя, з одного боку, і традиційний пізнавальний інструментарій, з другого боку, не завжди відповідають сучасним пізнавальним потребам. Створення прогресивної державно-правової доктрини потребує критичного та динамічного юридичного мислення. Саме така доктрина може бути підґрунтям та одним із засобів подолання соціально-економічної та політичної кризи, яка триває останнє десятиліття та нині набула особливого загострення. Зазначене актуалізується також швидкими темпами входження України до європейського правового простору та відповідною потребою трансформації суспільної свідомості відповідно до європейських стандартів у сфері прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина. За таких обставин традиційна методологія юридичної науки потребує модернізації, пошуку якісно нових дієвих методологічних підходів, принципів, засобів. Водночас постійний пошук нових дослідницьких прийомів і методів забезпечує приріст наукових знань, поглиблення уявлень про властивості держави і права, їх функцій та завдань. При цьому слід наголосити, що нові методологічні підходи матимуть позитивний результат лише за умови врахування набутого протягом минулих десятиліть досвіду щодо утверджених й апробованих практикою методів дослідження держави і права й пов'язаних із ними явищ.

Мета статті – проаналізувати основні теоретичні підходи до визначення поняття, сутності та ознак аналітичного методу та аналітичної діяльності в сфері права.

Основні результати дослідження. Одним із таких наукових методів, який нині активно застосовується, є аналітичний. Аналітичний (від гр. *analytikos* – той, що стосується аналізу) метод – творча інтелектуальна діяльність з отримання нового актуального знання із сукупності зібраної інформації [9, с. 9]. Його сутність полягає у здійсненні всебічного аналізу досліджуваного предмета шляхом поділу його змісту на складові та отримання відповідної інформації про них, зокрема їхній зв'язок між собою та іншими суспільними явищами. Застосування цього методу передбачає збір та обробку інформації, у результаті чого з'являється нове знання про предмет дослідження та його подальший розвиток. Це також передбачає вивчення чинників впливу на предмет дослідження. Крім того, його застосування включає використання широкого спектру дослідницьких засобів і прийомів, серед яких: логічний, історичний, класифікації, порівняння, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, системний, узагальнення, спостереження тощо.

Деякі вчені вважають аналітику не лише методом, а й наукою. Зокрема, на думку Ю. Сурміна, сьогоденні аналітика – це розгалужена і складна система знань, складовими якої є й інші науки: логіка (наука про закономірності правильного мислення), методологія (система принципів, методів і прийомів пізнавальної діяльності), евристика (наука, що відкриває нове в різних сферах життя), інформатика (наука про інформацію, способи її отримання, накопичення, обробки і передачі) [11, с. 242].

Таким чином, необхідно вести мову про аналітичний метод як складову загальної методології та методології юридичної науки. Застосування аналітичного методу в юриспруденції при дослідженні державно-правових явищ має особливості. Зокрема, це мета та відповідні їй завдання, сукупність засобів і прийомів. При цьому мета і завдання обумовлюються потребою ефективної реалізації права та здійснення функцій держави.

У сучасній юридичній літературі аналітичний метод досліджень асоціюють із аналітичною або інформаційно-аналітичною діяльністю, тобто наукову категорію із суспільним явищем.

Інформаційно-аналітична діяльність розглядається як специфічний різновид інтелектуальної, розумової діяльності людини, у процесі якої внаслідок певного алгоритму послідовних дій із пошуку, накопичення, зберігання, обробки, аналізу первинної інформації утворюється нова, вторинна аналітична інформація у формі аналітичної довідки, звіту, огляду, прогнозу з метою обґрунтування та прийняття рішень [1, с. 14]. Прийняття рішень – це науковий напрям, завданням якого є синтез раціональних схем вибору альтернатив і оцінювання їх якостей. Завдання його в тому, щоб із багатьох конкуруючих стратегій рішення деякої проблеми, на основі аналізу умов і наслідків її реалізації вибрати кращу (оптимальну) [11, с. 410].

На думку В. Ісакова, правова аналітика – це професійна аналітична діяльність у сфері законотворчості та правозастосування, правової культури, правового інформування, освіти та виховання [9, с. 9].

На нашу думку, аналітична діяльність у сфері права багатоаспектна і проявляється у процесі реалізації права та здійснення функцій держави, тому аналітичний метод як наукове поняття та аналітична діяльність як явище суспільної дійсності є пов'язаними. Застосування аналітичного методу у сфері права означає здійснення аналітичної діяльності щодо права як явища суспільної дійсності. «Важливість та цінність цього виду діяльності полягає, перш за все, в тому, що вона включає в себе підбір і систематизацію фактів щодо певного питання, їх оцінку, відбір, тлумачення, чітке й продумане викладення в усній або письмовій формі» [12]. По суті, застосування цього методу передбачає пошук, отримання та аналіз інформації про предмет дослідження – право та державу, їхніх ознак і властивостей, а також формулювання на цій основі нових знань як підстави для висновків і пропозицій щодо прийняття рішень або шляхів подальшого розвитку певної сфери державотворення і правотворення.

Відповідно, основною ланкою у застосуванні цього методу є інформація щодо права та держави, а її опрацювання передбачає аналітичну діяльність як результат аналітичного мислення. Саме від якості юридичного мислення багато в чому залежить рівень розвитку та ефективність юридичної роботи, а також політико-правова й техніко-юридична досконалість нормативних та індивідуальних правових актів. На підставі аналітичного аналізу матеріалу розкривається деталізована картина законодавства, практика його застосування, правовий і соціальний зміст, відпрацьовуються найефективніші прийоми та форми юридичної діяльності. Вона дає змогу повно та чітко з юридичного боку розглядати конфлікти, ухвалювати судові рішення, складати різні документи юридичного змісту, вести правове навчання, надавати юридичні консультації, здійснювати правову експертизу [9, с. 3].

Така діяльність має дослідницький характер, здійснюється на професійній основі одноособово юристом або групою осіб (колективом) – органом влади або юридичною компанією.

Відповідно до суб'єктів, які здійснюють аналітичну діяльність у сфері держави і права, її можна класифікувати на державну та недержавну. Аналітична діяльність може здійснюватися органами законодавчої, виконавчої, судової влади та іншими державними організаціями та уповноваженими суб'єктами. Аналітична діяльність недержавного (неофіційного) характеру здійснюється органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами громадянського суспільства (політичними партіями, громадськими організаціями, приватними компаніями, засобами масової інформації тощо), зокрема й неюридичного спрямування.

Аналітик у сфері права (юрист за фахом) як суб'єкт аналітичної діяльності має володіти юридичними знаннями та відповідними навичками їх реалізації, що означає здатність до аналізу державотворчих і правотворчих процесів, та прогнозування їх подальшого розвитку шляхом прийняття науково-обґрунтованих рішень владними суб'єктами.

Щодо подальшої класифікації аналітичної діяльності в сфері права, то залежно від її мети, вона може бути стратегічного або ситуаційного змісту; залежно від обсягу суспільних відносин, що аналізуються, – часткова (у межах певної проблеми) або комплексна; за часом проведення – постійна, періодична, ситуаційна.

Важливим для забезпечення ефективності аналітичної діяльності в сфері права є дотримання певних принципів – основних засад, які визначають її сутність і зміст. Теоретичні питання принципів аналітичної діяльності загалом вже були досліджені у методології науки (В. Варенко, І. Захарова, О. Мандзюк, Л. Рудик, Ю. Сурмін та ін.). Серед них називають: достовірність, своєчасність, ясність, обґрунтованість, об'єктивність тощо. Крім того, інформаційно-аналітичний документ як результат аналітичної діяльності має бути також лаконічним, логічним і переконливим [1, с. 30].

Щодо предмета аналітичної діяльності – інформації – вона також має відповідати певним критеріям, а саме: бути якісною, повною, достовірною, всебічною, доступною, однозначною і т. ін.

Метою аналітичної діяльності суб'єктів у сфері права є створення умов для забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб; зниження ризиків у процесі реалізації права, в тому числі його застосування; зміцнення публічної влади і механізмів її забезпечення; оцінка якості та ефективності чинного законодавства, його відповідності міжнародним стандартам та європейським принципам і т. ін. У підсумку – інформаційно-аналітична діяльність певною мірою убезпечує, захищає керівників, управлінців від ризиків, небезпек і викликів сьогодення, рекомендує те чи інше ефективне управлінське рішення, прогнозує наперед наслідки його прийняття чи неприйняття, чи бездіяльності. При цьому вказуються як позитивні так і негативні наслідки прийняття/неприйняття таких рішень [9, с. 271].

Саме за допомогою аналітичної діяльності забезпечується реалізація державновладних повноважень органами державної влади, зокрема й така юридична діяльність, як правотворчість і правореалізація. Зокрема, це отримання інформації та здійснення оцінки стану суспільних відносин, проведення експертизи чинного законодавства, прийняття управлінських рішень, розробка та прийняття правових актів, тобто забезпечення реалізації функцій сучасної держави. Відповідно, юристи, які володіють методологією юридичного аналізу, необхідні у всіх сферах юридичної діяльності: юридичній науці, державному і муніципальному управлінні, правосудді, правозахисті, консалтингу, аудиту, у всіх галузях сучасного бізнесу. Аналітична підготовка особливо корисна у нових практиках – таких, наприклад, як правовий супровід науково-технічних та інноваційних проєктів [9, с. 3–4].

Одним із видів аналітичної діяльності у сфері права є експертна оцінка проблемних ситуацій: колізій правових норм, прогалин у праві тощо одним або декількома експертами, експертними групами, творчими колективами та ін. Це також може бути думка незалежних експертів (юристів) – фахівців у певній галузі права.

Аналітичні експертні оцінки передбачають тривалу та ретельну самостійну роботу експерта над аналізом тенденцій, оцінкою стану й шляхів розвитку об'єкта прогнозу. Колективні експертні оцінки ґрунтуються на принципах виявлення колективної думки експертів про перспективи розвитку об'єкта аналізу. Нині великого поширення набули експертні методи, засновані на роботі спеціальних комісій – обговорення групою експертів за круглим столом проблеми для узгодження думок і генерування єдиної думки. Колективний підхід підвищує ймовірність вибору найбільш правильного рішення. Вимоги до учасників колективної експертизи: високий рівень загальної ерудиції; глибокі спеціальні знання в галузі, що досліджується; наявність психологічної настанови на майбутнє; наявність виробничого та (чи) дослідницького досвіду в галузі, що досліджується [1, с. 55–56].

До прикладу, важливою складовою правотворчого процесу є аналітична діяльність, пов'язана із проведенням наукової експертизи проєктів нормативно-правових актів та норм чинного законодавства в процесі його реалізації. Зазначена аналітична діяльність здійснюється завдяки існуванню законодавчо визначеного механізму або механізму правового забезпечення. Нині це: Закон України «Про Регламент Верховної Ради України», згідно зі ст. 103 «Експертиза законопроєктів», якого: зареєстрований та включений до порядку денного сесії законопроєкт при підготовці до першого читання в обов'язковому порядку направляється для проведення наукової експертизи, а при підготовці до всіх наступних читань – для проведення юридичної експертизи та редакційного опрацювання у відповідні структурні підрозділи Апарату Верховної Ради України. Остаточна

юридична експертиза і редакційне опрацювання здійснюються після прийняття акта Верховної Ради України в цілому.

Зареєстровані законопроекти, які мають системний характер для окремих галузей законодавства і необхідність наукового опрацювання яких при підготовці до першого читання встановив профільний комітет, направляються для одержання експертних висновків до Національної академії наук України. Окремі законопроекти також можуть направлятися для одержання експертних висновків до Кабінету Міністрів України, відповідних міністерств, інших державних органів, установ та організацій або окремих фахівців. Висновки, підготовлені за результатами експертизи, направляються головному комітету для врахування при розгляді законопроекту та прийняття рішення стосовно подальшої роботи над ним. Таким чином, експертиза норм чинного законодавства є підставою для його удосконалення та визначення перспектив подальшого розвитку.

Наукова експертиза проекту нормативно-правового акта – один із чинників його якості та ефективності реалізації. Застосування аналітичного методу в цьому разі означає всебічний аналіз окремих проектів нормативно-правових актів або чинного законодавства в певній галузі та отримання інформації щодо їх відповідності об'єктивним суспільним потребам, міжнародним стандартам та європейським принципам, вимогам юридичної техніки. Крім того, застосування цього методу передбачає збір та обробку інформації, яка стосується історії документа і його попередніх редакцій, визначення та аналіз пов'язаних правових актів, вивчення структури законопроекту, його мови і термінології, логіки викладення нормативних положень. У результаті чого готується пояснювальна записка, в якій міститься обґрунтування необхідності прийняття акта, цілі і завдання, загальна характеристика та основні положення, фінансово-економічне обґрунтування реалізації закону, стан нормативно-правової бази в цій сфері правового регулювання, прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття закону.

Крім того, аналітичною діяльністю є також підготовка висновків науково-правової експертизи. Згідно з Законом України «Про наукову і науково-технічну експертизу» наукова експертиза – це діяльність, метою якої є дослідження, перевірка, аналіз та оцінка наукового рівня об'єктів експертизи – проектів нормативно-правових актів або чинного законодавства і підготовка обґрунтованих висновків для прийняття рішень щодо них. Суб'єктами в цьому разі є: органи виконавчої влади у межах своєї компетенції; підприємства, установи та організації всіх форм власності, тимчасові творчі колективи, що здійснюють наукову і науково-технічну діяльність, спеціалізовані експертні організації; окремі експерти, групи експертів та експертні ради. Наукові установи застосовують аналітичний метод та здійснюють відповідну аналітичну діяльність під час проведення наукових фундаментальних досліджень в галузі держави і права.

При цьому експертами є фахівці у галузі права, які мають високу кваліфікацію, спеціальні знання і безпосередньо здійснюють науково-правову експертизу шляхом достовірного і повного аналізу сутності і змісту норм права. У результаті готується обґрунтований висновок відповідно до завдань на проведення експертизи.

Серед останніх новел чинного законодавства у цій сфері – зміни до господарського, цивільного, адміністративного процесуального законодавства України, якими безпосередньо передбачені висновки експерта в галузі права, вимоги до їх змісту та значення. Зокрема, висновок експерта у галузі права може бути підготовлено щодо застосування аналогії закону та аналогії права; змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування, доктриною у відповідній іноземній державі. Висновок експерта у галузі права не може містити оцінки доказів, вказівок про достовірність чи недостовірність того чи іншого доказу, про переваги одних доказів над іншими, про те, яке рішення має бути прийнято за результатами розгляду справи в суді [13].

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що останнім часом роль аналітики, застосування аналітичного методу й аналітичної діяльності в галузі права постійно зростає, впливаючи на всі сфери суспільних відносин, які регулюються правом, забезпечуючи таким чином їх стабільність. У зв'язку з цим проблема удосконалення аналітичної діяльності, пошуку нових прийомів і способів її здійснення завжди буде перебувати в полі зору науковців і практиків. Адже саме діяльність

аналітиків та аналітичних служб спрямована на здійснення постійного моніторингу суспільних відносин, окремих державно-правових явищ і процесів з метою підготовки висновків і пропозицій щодо їх подальшого оптимального розвитку, прийняття обґрунтованих рішень, контролю за їх виконанням та своєчасного корегування (удосконалення). Таким чином застосування аналітичного методу в різноманітній юридичній діяльності в підсумку сприятиме досягненню її мети, уникненню прийняття неякісних правових актів, підвищенню ефективності правового регулювання та зміцненню правопорядку в державі.

Використані джерела

1. *Варенко В. М.* Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. / В. М. Варенко. – К. : Університет «Україна», 2014.
2. *Павлов И. П.* Лекции по физиологии / И. П. Павлов. – М., 1952.
3. *Керимов Д. А.* Методология права (предмет, функции, проблемы философии права) / Д. А. Керимов. – М. : Аванта +, 2001.
4. *Яновская С. А.* Методологические проблемы науки / С. А. Яновская. – М., 1972.
5. *Стефанов Н.* Теория и метод в общественных науках / Н. Стефанов. – М., 1967.
6. *Гиргинов Г.* Методология как раздел гносеологии / Г. Гиргинов, М. Янков // Вопросы философии. – 1973. – № 8.
7. *Гаврилов О. А.* Проблемы методологии социально-правовых исследований : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / О. А. Гаврилов. – М., 1981.
8. *Герлох А.* Право и система методов его исследования : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. Герлох. – Л., 1981.
9. *Исаков В. Б.* Правовая аналитика : учеб. пособие для студентов старших курсов и слушателей магистратуры / В. Б. Исаков. – 4-е издание. – М. : НИУ ВШЭ.
10. *Сурмин Ю. П.* Теория систем и системный анализ : учеб. пособие / Ю. П. Сурмин. – Киев: МАУП, 2003.
11. *Конотопов П. Ю.* Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы / П. Ю. Конотопов, Ю. В. Курносов. – М. : РУСАКИ, 2004.
12. *Мандзюк О.* Правова природа аналітичної діяльності / О. Мандзюк // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 7. – С. 123–128.
13. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.

Пархоменко Н. М. Правова аналітика як метод наукового пізнання

Проаналізовано основні теоретичні підходи до визначення поняття, сутності та ознак аналітичного методу та аналітичної діяльності в сфері права. Зокрема, наголошено, що аналітична діяльність у сфері права багатаспектна і знаходить прояв у процесі реалізації права та здійснення функцій держави, тому аналітичний метод як наукове поняття та аналітична діяльність як явище суспільної дійсності є пов'язаними. Застосування аналітичного методу у сфері права означає здійснення аналітичної діяльності щодо права як явища суспільної дійсності. Основною ланкою у застосуванні цього методу є інформація щодо права та держави, а її опрацювання передбачає аналітичну діяльність як результат аналітичного мислення. До прикладу, проаналізовано експертну діяльність як один із видів аналітичної діяльності.

Ключові слова: аналітика, право, інформація, експертиза, метод, діяльність.

Parkhomenko N. A Legal analysis as a scientific knowledge

The main theoretical approaches to the concepts designation, essence and features of analytical method and analytical activity in the legal field are analyzed.

A performance of analytical method would involve the collection and processing of information. As a result, new knowledge, of the subject of research and its future development, appears.

Also it assumes examination of sources of influence on studies and includes using extensive range of research methods such as: logical, historical, classification, comparison, synthesis, induction, deduction, analogy, systemic, monitoring etc.

The key element of implementation of this method is the information concerning the law and state. And processing of this information assumes analytic activity as a result of analytic thinking.

Analytic activity in the field of law is multidimensional. It can be seen during the process of realization of law and exercise of the state's functions. That's why, the analytic method as a scientific concept and analytic activity as a phenomena of social reality are interrelated.

The implementation of analytic method in the field of law means exercise of analytic activity concerning law as the phenomena of social reality.

Such an activity has a research nature. It is implemented on professional base by sole practitioner or public institution or law firm.

According to the legal persons, who carry out analytic activity in the field of law and state, it can be qualified as governmental and non-governmental.

Concerning later qualification of analytic activity in the field of law, depending on purpose, it can be strategic or current, depending on volume of public relations that are analyzed, it can be partial (within the problem) or complex; depending on timing of analytic activity, it can be permanent, periodical, situational.

To ensure effectiveness for analytic activity in the field of law it is significant to adhere to certain principles that are crucial foundations, determining its essence and concept. Theoretical aspects of analytic framework have already received research in research in scientific methodology in general. They are identified as: credibility, timeliness, clarity, justification, objectivity etc. For instance, an expert activity is analyzed as one of the other types of analytic activity.

Key words: analytics, law, information, expertise, method, activity.

УДК 340; 347.(77+78)

*Олена Павлівна Орлюк,
директор Науково-дослідного інституту
інтелектуальної власності НАПрН України,
виконувач обов'язків завідувача кафедри інтелектуальної власності
Київського національного
університету імені Тараса Шевченка,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України*

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ПРАВОВОЇ АНАЛІТИКИ

Постановка проблеми. Метою реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» визначено впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі [15]. Досягнення таких цілей може бути реалізовано лише шляхом проведення численних і докорінних реформ у багатьох сферах суспільного життя, зокрема змін принципів і стандартів діяльності державної влади й управління, напрямів і методів здійснення економічної та соціальної політики, посилення безпеки й оборони, боротьби з корупцією, суттєвого підвищення іміджу країни, розбудови національної свідомості, відродження правової культури тощо. Як один із векторів реформування визначено й захист прав інтелектуальної власності. Адже для успішного розвитку культури, науки, освіти, виробництва товарів й надання послуг потрібне збалансоване законодавство з інтелектуальної власності, яке має комплексно вирішувати питання набуття прав інтелектуальної власності, розпорядження ними та забезпечувати належний рівень захисту. Ці міркування, як і необхідність оптимізації органів державного управління, спонукали Уряд України до проведення широкомасштабної реформи у сфері інтелектуальної власності, метою якої є не лише прийняття оновленого спеціального законодавства, до якого імплементуються норми Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) та відповідні європейські стандарти у цій сфері, а й відбувається глибока інституційна реформа, пов'язана з правовою охороною. Паралельно в країні створюється Вищий спеціалізований суд з питань інтелектуальної власності. Все це засвідчує намагання держави вибудувати якісний правовий інструментарій та відповідні механізми для набуття й захисту прав інтелектуальної власності. Водночас усі ці заходи, що загалом відповідають євроінтеграційному напрямку розвитку України та здійснюються у взаємозв'язку з розбудовою міжнародної системи охорони й захисту інтелектуальної власності, мають здійснюватися на підставі національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності. Її підготовкою повинні займатися представники різних сфер і галузей знань, серед яких одне з визначальних місць має належати правовій науці.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми підготовки національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності, дає підстави стверджувати, що, незважаючи на практичний запит та визнання необхідності підготовки такого документа на рівні вищих органів державної влади України, він поки що ще не був розроблений. Залишається ця проблематика й поза увагою фундаментальних юридичних досліджень. Хоча на необхідності прийняття цього документа юристи, зокрема й представники профільної наукової інституції України, якою у цій сфері є Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності